

УДК 087.5:82-1 (045)
DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/50-32>

Надія СЕНЧИЛО-ТАТЛІЛЮГЛУ,
orcid.org/0000-0001-9196-7118
доцент кафедри української мови та культури
Національного авіаційного університету
(Київ, Україна) nadiia.senchylo@npp.nau.edu.ua

Тетяна ДЯЧУК,
orcid.org/0000-0002-8680-3765
доцент кафедри української мови та культури
Національного авіаційного університету
(Київ, Україна) tmd318@bigmir.net

Світлана ЛИТВИНСЬКА,
orcid.org/0000-0002-5761-5124
доцент кафедри української мови та культури
Національного авіаційного університету
(Київ, Україна) svitlana.lytvynska@npp.nau.edu.ua

ВІД МАЛЮНКА ДО ІНТЕРАКТИВНОСТІ: ДИТЯЧА КНИГА НА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

Через візуальні виклики сучасності, ілюстрації у дитячій книжці ХХІ століття перестають бути схожими на традиційні ілюстрації минулого століття. У статті пропонується аналіз ілюстративних образів у сучасних популярних дитячих виданнях. Аналіз здійснено через ретроспекцію розвитку зображень у дитячій літературі. Розглядаються відомі українські та турецькі книги для дітей. Особлива увага приділяється таким виданням: «Ташенька і кактус» (2016) Слави Шульц, «Пригоди Гакгуків» («Gakgukları Maceraları») (2016) Меліке Гоньюз та Рези Хамматірад, «Рукавичка» (2010) Романи Романишин і Андрія Лесіва, українське (2012) і турецьке (2021) видання книги «Снігова королева» Ганса Крістіана Андерсена.

Робиться спроба аналізу композиційних рішень, що пропонують автори та художники задля художньої візуалізації творів для дітей. Акцентується увага на художньо-естетичних особливостях ілюстрацій дитячих книжок на початку ХХІ століття. У наш час помітно змінюються авторські техніки і дитяча книга перетворюється в інтерактивний продукт. Через колір, дотик, звук, візуалізацію образів і оживлення героїв завдяки використанню новітніх технологій, дитяча книга спрямована на контакт з усіма відчуттями дитини. Все більше стає поширеною серійність як окремий вид художньої репрезентації дитячої книги. Серійність сприяє побудові ускладнених ілюстративних концепцій. Таким чином сучасна дитяча книга все більше своєю формою та змістом ілюстрацій тяжіє до мультимедійності.

У роботі використовуються типологічний метод та метод аналізу. Виявлення стилістичних підходів до ілюстрування дитячих книжок реалізується завдяки узагальненню та систематизації. Порівняльний метод використовується для аналізу матеріалу з різних культурних середовищ (українського та турецького).

Ключові слова: література для дітей, дитяча книга, ілюстрація, інтерактивність, візуалізація.

Nadiia SENCHYLO-TATLILIOGLU,
orcid.org/0000-0001-9196-7118
Assistant Professor at the Department of Ukrainian Language and Culture
National Aviation University
(Kyiv, Ukraine) nadiia.senchylo@npp.nau.edu.ua

Tetiana DIACHUK,
orcid.org/0000-0002-8680-3765
Associate Professor at the Department of Ukrainian Language and Culture
National Aviation University
(Kyiv, Ukraine) tmd318@bigmir.net

Svitlana LYTVYNSKA,
orcid.org/0000-0002-5761-5124
Associate Professor at the Department of Ukrainian Language and Culture
National Aviation University
(Kyiv, Ukraine) svitlana.lytvynska@npp.nau.edu.ua

FROM PICTURES TO INTERACTIVITY: A CHILDREN'S BOOK AT THE BEGINNING OF THE XXI CENTURY

Due to the visual challenges of the present, the illustrations in the children's book of the XXI century cease to be similar to the traditional illustrations of the last century. The article offers an analysis of illustrative images in modern popular children's publications. The analysis was performed through a retrospective of image development in children's literature. Well-known Ukrainian and Turkish children's books are reviewed. Particular attention is paid to the following publications: "Tashenka and the Cactus" (2016) by Slava Schultz, "The Adventures of Gakguks" ("Gakguklari Maceralari") (2016) by Melike Günyüz and Reza Hemmatirad, "Glove" (2010) by Romana Romanyshyn and Andriy Lesiv, Ukrainian (2012) and Turkish (2021) editions of the book "The Snow Queen" by Hans Christian Andersen.

An attempt is made to analyze the compositional solutions offered by authors and artists for the artistic visualization of works for children. Emphasis is placed on the artistic and aesthetic features of illustrations of children's books at the beginning of the XXI century. Nowadays, the author's techniques are noticeably changing and the children's book is becoming an interactive product. The children's book is aimed at contact with all the feelings of the child through color, touch, sound, visualization of images and animation of the characters through the use of the latest technologies. Seriality is becoming more and more common as a separate type of artistic representation of a children's book. Seriality contributes to the construction of complex illustrative concepts. Thus, the modern children's book increasingly tends to multimedia in its form and content of illustrations.

The typological method and the method of analysis are used in the work. Identification of stylistic approaches to illustrating children's books is realized through generalization and systematization. The comparative method is used to analyze material from different cultural backgrounds (Ukrainian and Turkish).

Key words: literature for children, children's book, illustration, interactivity, visualization.

Постановка проблеми. Література для дітей – особливий тип видань, який відрізняється від всіх інших літературних жанрів. Дослідники розглядають художню літературу для дітей як засіб формування особистості дитини. Важливу роль у дитячій книжці відіграє ілюстрація, яка сприяє розумінню художніх образів, запропонованих у тексті твору. Якщо для «дорослого видання» книжкова ілюстрація та дизайн – це тільки додатковий засіб для розуміння до тексту, то дитяча книжка – це в першу чергу книжка для розглядання, де функція тексту – пояснювати образи. Як правило, перший книжковий досвід у віці від нуля до шести років – це не слово, а «картинка» (ілюстрація). Ілюстрації допомагають дитині розвивати відчуття кольору, форми, гармонії, ритму, пропорції тощо. Не можна заперечити і того, що книжкова ілюстрація формує художній смак, фантазію дитини. Зображення у дитячих книгах виконують пізнавально-навчальну, виховну, естетичну, інтерпретаційну функції. На думку дослідниці Є. Огар, ілюстрація у виданні для дітей повинна виступати образотворчим втіленням персонажа, явища, події, описаних автором за допомогою слів; іншими словами – виконувати інтерпретаційну функцію» (Огар, 2002 : 142). Інтерес як вітчизняних, так і зарубіжних дослідників до літератури для дітей постійно зростає про що свідчать праці про різностороннє вивчення цього виду літературної творчості.

Аналіз досліджень. Вивченням різних аспектів літератури для дітей, її специфіки та функціональних параметрів займаються М. Гюньюз, В. Кизилова, Т. Качак, Н. Марченко, Л. Овдійчук, Є. Огар, О. Панько, М. Токар, Ю. Федіна та ін). Що стосується аналізу зображень у книгах для

дітей, Є. Огар комплексно проаналізувала проблеми видавничої підготовки дитячої книги, з'ясувала функціонально-комунікативні аспекти мови дитячого літературного дискурсу, звернула увагу на важливість ілюстративного матеріалу в цьому типі видань (Огар, 2002 : 143). А. Харченко вивчає дизайн оформлення української дитячої книги на прикладі казок. Ю. Федіна, досліджуючи пізнавальну, виховну, естетичну, компенсаторну (допоміжну) функції ілюстрації дитячої книги та особливості її сприймання дітьми дошкільного віку, розробила педагогічні й мистецькі вимоги до ілюстрування дитячого видання (Федіна, 2014). Вплив дитячих видань на розвиток дитини та їх особливості досліджує К. Татліліоглу (Tatlilioğlu, 2021). М. Токар аналізує образи героїв української дитячої літератури в книжковій ілюстрації другої половини ХХ – початку ХХІ століття (Токар, 2018). Відтворення ілюстративних елементів у дитячій літературі вивчала М. Гюньюз (Günyüz, 2022). До питання графічного оформлення та естетичного значення ілюстрації у дитячій книзі звертаються турецькі дослідники Ашиліоглу Е. та Кая І. (Aşılıoğlu, 2011); (Kaya, 2006). Особливості дизайну персонажів та дизайн дитячих книг досліджує Сем Кара (Kara, 2019).

У час активного розвитку інформаційних технологій, у дітей все менше часу і бажання залишається для читання книг. Традиційна книга поступається гаджетам у змаганні за увагу сучасної дитини. Тому розвиток новітніх технологій сприяє розвитку нових підходів до ілюстрації дитячої книги. Для створення літератури для дітей, видавці та ілюстратори використовують сучасні техніки і програми. Відповідно дитяча

книга перестає бути схожою на ту, якою вона була раніше, що зумовлює актуальність вивчення особливостей оформлення сучасної дитячої книги. Аналізуючи дитячу книжкову ілюстрацію, використовуються українські та турецькі дитячі ілюстровані видання. Книга для дітей розглядається як цілісне явище. Основна увага звертається на сторінкові ілюстрації.

Метою роботи є аналіз представлення анімаційних образів в сучасних популярних дитячих ілюстрованих виданнях на прикладі українських та турецьких текстів. Робиться спроба аналізу композиційних рішень, що пропонують автори та художники задля художньої візуалізації творів для дітей. У дослідженні використовуються типологічний метод та метод аналізу. Виявлення стилістичних підходів до ілюстрування дитячих книжок реалізується завдяки узагальненню та систематизації. Аналіз матеріалу з різних культурних середовищ вимагає застосовування порівняльного підходу.

Виклад основного матеріалу. Починаючи з середини ХХ століття, книжкова графіка активно вивчається науковцями як окремий вид мистецтва із власними стильовими та образними закономірностями. Зокрема графіка у дитячих книгах є предметом аналізу З. Фанга. Дослідник зазначає, що ілюстрування літератури для дітей призначено для розширення, пояснення, інтерпретування (Fang, 1996: 135). Серед головних способів репрезентації візуального З. Фанг визначає окреслення та розробку персонажів; розгортання та розвиток сюжету (ілюстративний ряд не завжди співпадає з текстовою оповіддю; ілюстративний ряд як альтернативний спосіб інтерпретації тексту; впорядкування ідей у тексті; завдяки емоційності та інформативності книжкової графіки, поглиблюється розуміння тексту (Fang, 1996: 136).

Дитина пізнає світ, отримуючи інформацію з різних джерел і в першу чергу тих, що привертють її увагу яскравістю, незвичайністю, справляють враження. Тому у час комп'ютерних технологій, книга має подібатися дітям і привертати їхню увагу. Персонажі залишаються головною особливістю дитячої книги. Зображення оригінальних, цікавих персонажів, з яскравими характеристиками і яскравою зовнішністю завжди привертють увагу маленьких читачів. М. Токар у дисертаційному дослідженні пропонує аналіз візуальної репрезентації образів героїв у класичній літературі для дітей в контексті двох напрямків: 1) локальний – ключове значення має специфіка національної літератури, що ілюструється, особливості ідентичності творів та характер їхньої передачі засобами книжкової графіки; 2) проблемний –

зосередження на вивченні кола найбільш актуальних тем, які є провідними для розвитку дитячої книги (Токар, 2018).

Відповідно до державного стандарту існують конкретні вимоги до ілюстрацій книг для дітей. Головна умова вдалого підбору ілюстративного наповнення літератури для дітей полягає в дотриманні вікових особливостей, адже з віком вимоги реципієнта до змісту, структури, кольорової гами змінюються. Видання, залежно від вікової категорії читачів, поділяють на чотири групи: для дітей віком до 5 років; від 6 до 10 років; від 11 до 14 років; для підлітків від 15 до 18 років. Ілюстрованість видання для першої групи рекомендовано не менше 75 %. Ілюстрації повинні займати не менше 50 % сторінки книги. Для другої групи ілюстрованість видання визначають не менше 30 %. (ДСТУ 29-62002).

Оригінальність концепції дитячого видання у поєднанні з вдалою продуманою кольоровою ілюстрацією є важливим аспектом у створенні цікавої книги для дітей. Художньо-естетична складова книги постає головним мотивом для комунікації. Вдала ілюстрація відіграє важливу роль, бо допомагає дитині зрозуміти зміст твору. Кольорові зображення у виданні повинні бути насичені, інтенсивні та зберігати всі відтінки, щоб дитина вчилася сприймати всю повноту кольорової гами. Крім того дитяча ілюстрація має бути чіткою і зрозумілою. Колірна палітра не може бути занадто складною. Яскраві, радісні, по можливості контрастні, але гармонійно поєднані кольори мають привертати увагу дітей. Саме тому кольорові ілюстрації набагато цікавіші від чорно-білих. Важливо також, щоб міміка персонажів була чіткою і передавала зрозумілі емоції. Дитина має розуміти добрий чи злий герой зображений на малюнку. Діти завжди хочуть бачити нових, яскравих персонажів історії. Стандартні герої набридають, стають нецікавими і нудними. Важливою є простота та чіткість композиції, розташування головних героїв у центрі і на передньому плані, на другому плані – нейтральні другорядні персонажі чи образи, що не відволікають увагу дитини від головної ідеї твору. Оскільки сюжет і характер героя у творі розкривається через діалоги і дії, то доречно, щоб вони відображалися на ілюстрації у вигляді знайомих і зрозумілих дитині рухів і дій.

Однак в час новітніх технологій і екранної візуалізації найрізноманітніших образів-героїв книзі все складніше конкурувати з супер яскравими і активними піксельними зображеннями, які заворожують і буквально захоплюють всю увагу дитини, приковуючи її до екрана. Саме тому в умовах гло-

бальних мультимедійних викликів ілюстрована книга для дітей перетворюється в інтерактивний мультимедійний продукт. Це можна побачити на прикладах як українських, так і турецьких книжок для дітей. Наприклад, книжка української художниці Слави Шульц «Ташенька і кактус» (2016) що увійшла до колекції найкрасивіших книг світу Stiftung Buchkunst. Книга «Ташенька і кактус» на перший погляд нагадує розмальовку-антистрес. Однак художниця на цьому не зупиняється, вона поглиблює ідею співпраці, співтворчості з маленьким читачем, залучає його до діалогу з героями книги. Досягти їй цього вдається завдяки оригінальному підходу до створення книги, яка має тільки частково розфарбовані ілюстрації. Тобто створюється простір для співтворчості і завершення вже розпочатої роботи. Крім того художниця створила затишну, приємну атмосферу дитячого побуту на малюнках. Книга також наповнена різними «секретами», які дуже приваблюють дітей. Наприклад, у виданні є порожні конверти, що викликають бажання власноруч створити те, що потім можна сховати від усіх в структурі цього химерного видання. Дитина долучається до створення власної історії в книзі, завершуючи авторську ідею.

Нашу увагу привернули книги для дітей сучасних турецьких авторок Меліке Гюньюз та Рези Хемматірад, які створили цикл історій «Пригоди Гакгуків» («Gakgukları Maceraları») (2016) для найменших читачів (від 4-х років). «Пригоди Гакгуків» – це цикл з 6 окремих історій (книжечок), об'єднаних спільними героями патахами (сім'я ворон). Видання має єдину ілюстративну концепцію художниці Рези Хемматірад, виконану у незвичний спосіб. Малюнки у книжках створені за допомогою відбитків пальців. Крім того кожна із шести історій пропонує читачу продовжити ідею створення схожих ілюстрацій. Для цього у кінці кожної книжечки автори залишають незавершені малюнки і приклади техніки таких зображень, ніби закликаючи дітей продовжити створення зображень героїв з допомогою фарби і пальців.

Українські художники Романа Романишин і Андрій Лесів запропонували оригінальне вираження відомої української казки «Рукавичка» (2010), створивши книгу як джерело тактильних відчуттів. Книжка «одягнена» у чохол із штучного хутра, має вовняну закладинку, виконану у формі рукавички. Для зображення рукавички використано фотографічний відбиток. В'язальний візерунок виступає особливістю художнього рішення авторів казки. Зображення звірів, що потрапляють

до рукавички, створюються з використанням різних фактур та візерунків в'язаного полотна. «Рукавичка» також є інтерактивним виданням: у спеціальному конверті знаходиться розмальовка, дитині пропонують самостійно завершити малюнок.

Українське видавництво «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА» створило новітню неомодерну книгу для дітей, прочитання якої можливе з допомогою iPad. «Снігова королева» Ганса Крістіана Андерсена (2012), ілюстратор Владислав Єрко. Персонажі та предмети у книзі інтерактивні, вони рухаються і звучать. За допомогою QR кодів та спеціально розробленого додатка діти можуть бачити рух очей Снігової Королеви та змінювати зачіску Каю. Після легенького постукування чи дмухання на iPad – піде сніг. Читач може побачити себе в кривому дзеркалі, роздмухати вогонь у каміні, прослухати мелодію. В книзі 7 ігор – розмальовка (з 5-ма різними режимами малювання), пазли (3-х рівнів складності), пошук предметів, наслідування мелодії та інші. Книга озвучена і має різні звукові ефекти, кожен персонаж говорить своїм голосом. Слова у тексті підсвічуються, що сприяє розвитку навичок читання. Книга доступна трьома мовами – українською, російською, англійською (Senchylo-Tatlilioglu, 2021 : 60).

Турецькомовне інтерактивне видання «Снігової королеви» підготувало видавництво «İş Bankası Kültür Yayınları» у 2021 році. Художнє оформлення виконав Дан Тайлор. Книга також передбачає різні види інтерактивів, дітям пропонують натиснути, провести пальцем, потягти, щоб побачити сцени рухомих ілюстрацій. Маленьким читач може стати учасником історії і, наприклад, допомогти Герді врятувати її найкращого друга.

Для сучасної ілюстрованої дитячої книги характерна «серійність». Книги із однієї серії мають спільні впізнавані форму та ілюстративні елементи на обкладинці. Наприклад, серія українських книг «Мініатюри» (2017), серія «Пригоди Гакгуків» (2016) турецьких авторів Меліке Гюньюз та Reza Hemmatirad, серія історій з 10 творів Меліке Гюньюз «Казки срібного озера» (2014). Наведені приклади доводять, що у ХХІ столітті книга для дітей зазнала значної трансформації. Ілюстрація в дитячій книзі стала своєрідними симбіозом різних видів візуальних мистецтв. Щоб конкурувати з масовими постачальниками візуальної інформації, книга для дітей повинна бути видовищною. Вона має привертати увагу маленьких читачів, які все більше звикають дивитися в екран. Саме тому велика увага звертається на оригінальне художнє оформлення. І справа не тільки в яскравості, але й у пошуках нових худож-

ніх прийомів. Для створення книжкової ілюстрації художники використовують різні образотворчі засоби та методи: ілюстрації виконуються фарбами, аквареллю і олівцями, створюються графічні і колажні ілюстрації, використовуються аплікації і фотографії тощо. У ХХІ столітті дуже активно почала використовуватися комп'ютерна графіка. Однак поруч з технічним підходом до створення дитячої книги, особливого значення набули ручні авторські техніки: скульптура, в'язання і плетіння, різьблення, відбитки тощо. Саме вони задіюють ширший спектр відчуттів дитини під час взаємодії з книгою і сприяють процесам інтерактивності і глибшого зацікавлення авторськими історіями.

Висновки. Отже, ілюстрації у дитячій книжці на початку ХХІ століття перестають бути схожими на звичні ілюстрації з минулого століття. У боротьбі з різними візуальними викликами: від телевізійних мультиків до інтернету та пікселів, дитяча книжка все більше наповнюється інтерактивними елементами і перестає бути традиційною. Авторські техніки та ілюстрації відходять від буквального ілюстрування тексту, створюючи

паралельний світ цікавих і повчальних історій, залучаючи до них дітей. Ілюстрація ідейно може перетинатися з текстом, але в той же час спонукає дитину до створення нових додаткових образів. Таким чином дитяча книга перетворюється у багаторівневу структуру, що розвиває абстрактне мислення, моделює смак, фантазію, певні емоційні аспекти психіки сучасної дитини. Видання для дітей перетворюються на деталізовані інтерактивні розповіді, що максимально впливають на сенсорні відчуття дитини та навіть поєднуються у деяких випадках з віртуальною реальністю. Дитяча книга ХХІ, через створене авторами контактне середовище, впливає на різні відчуття дитини через колір, дотик, звук, візуалізацію образів і оживлення героїв через використання новітніх технологій тощо. Окремим видом художньої репрезентації дитячої книги стала серійність та разом з нею побудова розлогих ускладнених ілюстративних концепцій, що доводить її трансформацію. Таким чином сучасна дитяча книга все більше своєю формою та змістом ілюстрацій тяжіє до мультимедійності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Aşlıoğlu, E. Grafik sanatçılarının çocuk kitaplarının grafik tasarıma ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi (Yüksek lisans Tezi). YÖK Tez veri tabanından erişildi (Tez no: 302013). 2011.
2. Fang Z. Illustrations, Text, and the Child Reader : What are Pictures in Children's Storybooks for? Reading Horizons. 1996. Vol. 37, Issue 2. pp. 131-142.
3. Günyüz M. Çocuk Edebiyatı Okumaları. Erdem. İstanbul, 2022. 192 s.
4. Kara Cem. Çocuk Kitapları İçin Karakter Tasarımından Kitap Tasarımına Deneysel Bir İllüstrasyon Uygulaması GSED 42. 2019. DOI: 10.32547/ataunigsed.524314
5. Kaya, İ. (2006) Çocuk kitabı resimlerinde estetik boyut. 2. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu'nda sunulan bildiri, Ankara Üniversitesi, Ankara: 2006. URL : <http://kitaplar.ankara.edu.tr/dosyalar/pdf/840.pdf> (дата звернення 15.04.2022).
6. Senchylo-Tatlilioğlu N. Dijitalleşme çağında çocuk kitaplarının dekorasyon özellikleri (Ukrayna ve Türkiye çocuk edebiyatı resimli yayınları örneğinde). 8. Uluslararası çocuk ve gençlik edebiyatı sempozyumu bildiriler. İstanbul. Akademi Ajans Matbaa. 2021. P. 54-65.
7. Tatlilioğlu K. Çocuk Gelişiminde Masalların Etkisi/Önemi. 8. Uluslararası çocuk ve gençlik edebiyatı sempozyumu bildiriler. İstanbul. Akademi Ajans Matbaa. 2021. P. 257-266.
8. ДСТУ 29-62002. Видання для дітей. Поліграфічне виконання .: – [Чинний від 2002–08–01]. URL : <http://www.chyutomo.com/standards/vydannya-dlya-ditey-polihrafichnevykonannya-hstu29-62002> (дата звернення 28.04.2022)
9. Огар С. І. Дитяча книга: проблема видавничої підготовки : навч. посіб. Львів : Аз-Арт, 2002. 159 с
10. Токар М. Художньо-естетичні особливості дитячої книжкової ілюстрації. Вісник Львівської національної академії мистецтв, 35, 2018. С. 220-233.
11. Федіна Ю. Освітньо-виховний потенціал ілюстрації дитячої книги. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vird_2014_35_22_10 (дата звернення 20.04.2022).

REFERENCES

1. Aşlıoğlu, E. Grafik sanatçılarının çocuk kitaplarının grafik tasarıma ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi (Yüksek lisans Tezi). YÖK Tez veri tabanından erişildi (Tez no: 302013). 2011.
2. Fang Z. Illustrations, Text, and the Child Reader : What are Pictures in Children's Storybooks for? Reading Horizons. 1996. Vol. 37, Issue 2. pp. 131-142.
3. Günyüz M. Çocuk Edebiyatı Okumaları. Erdem. İstanbul, 2022. 192 s. [in Turkish]
4. Kara Cem. Çocuk Kitapları İçin Karakter Tasarımından Kitap Tasarımına Deneysel Bir İllüstrasyon Uygulaması GSED 42. 2019. DOI: 10.32547/ataunigsed.524314
5. Kaya, İ. (2006) Çocuk kitabı resimlerinde estetik boyut. 2. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu'nda sunulan bildiri, Ankara Üniversitesi, Ankara: 2006. URL : <http://kitaplar.ankara.edu.tr/dosyalar/pdf/840.pdf> (15.04.2022).
6. Senchylo-Tatlilioğlu N. Features Decoration of Children's Books in the Era of Digitalization (in the Example of Ukrainian and Turkish Children's Literature Illustrated Publications). [Dijitalleşme çağında çocuk kitaplarının dekorasyon

özellikleri (Ukrayna ve Türkiye çocuk edebiyati resimli yayinlari örneğinde)] 8. Uluslararası çocuk ve gençlik edebiyati sempozyumu bildiriler. İstanbul. Akademi Ajans Matbaa. 2021. P. 54-65. [in Turkish]

7. Tatlılıoğlu K. The Effect/Importance of Tales in Child Development. [Çocuk Gelişiminde Masalların Etkisi/Önemi].

8. Uluslararası çocuk ve gençlik edebiyati sempozyumu bildiriler. İstanbul. Akademi Ajans Matbaa. 2021. P. 257-266. [in Turkish]

8. DSTU 29-62002. Publications for children. Polygraphic execution [DSTU 29-62002. Vydannya dlya ditey. Polihrafichne vykonannya]. (Valid from 2002–08–01). URL : <http://www.chytomo.com/standards/vydannya-dlya-ditey-polihrafichnevykonannya-hstu29-62002> (28.04.2022) [in Ukrainian].

9. Ogar E. I. Children's book: the problem of publishing training: textbook. [Dytyacha knyha: problema vydavnychoyi pidhotovky : navch. posib.]. Lviv: Az-Art, 2002. 159 p. [in Ukrainian].

10. Tokar M. Artistic and aesthetic features of children's book illustration. [Khudozhn'o-estetychni osoblyvosti dytyachoyi knyzhkovoyi ilyustratsiyi]. Bulletin of the Lviv National Academy of Arts, 35, 2018. P. 220-233 [in Ukrainian].

11. Fedina Y. Educational potential of children's book illustration. [Osvitn'o-vykhovnyy potentsial ilyustratsiyi dytyachoyi knyhy] URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vird_2014_35_22 10 (access date 20.04.2022). [in Ukrainian].